

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1944 kl. 4 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om skattebefrielse för pensionstillägg enligt lagen om folkpensionering.

(2:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 131 i första kammaren av herr *Mattsson m. fl.* samt nr 201 i andra kammaren av herrar *Mårtensson* och *Johansson* i Öckerö, har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag till riksdagen om skattebefrielse för pensionstillägg enligt lagen om folkpensionsförsäkring».

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen nr 131 i första kammaren.

Enligt 6 § 2 mom. lagen den 28 juni 1935 om folkpensionering utgår jämte grundpension tilläggspension med 250, 350 och 450 kronor i respektive första, andra och tredje ortgruppen med avdrag av fem tiondelar av den pensionsberättigades årsinkomst i vad den må överstiga 200 kronor.

I 19 § kommunalskattelagen ha angivits de intäkter, som icke äro hänförliga till skattepliktig inkomst. Enligt punkt 1) av anvisningarna till nämnda lagrum äro fattigunderstöd, begravningshjälp samt underhåll, som lämnats fånge eller patient å hospital m. m. dyl. icke att hänföra till skattepliktig inkomst. Detsamma gäller även enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Jämlikt 32 § kommunalskattelagen är grundpension enligt lagen om folkpensionering att hänföra till skattepliktig inkomst. Detsamma gäller även vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Vad angår frågan om beskattningen av tilläggspension inhämtade 1939 års bevillningsutskott i anledning av väckt motion, vari framställdt yrkande med samma syfte som i de nu föreliggande motionerna, under hand från skattedirektören i Stockholm och vederbörande landskamrerare upplysningar om beskattningsnämndernas praxis i ifrågavarande hänseende. Av de sålunda lämnade upplysningarna framgick bland annat, att i tre län vederbörande landskamrerare givit taxeringsnämnderna anvisning om att till-

läggspensionerna borde beskattas, medan åter i övriga län icke meddelats sådan anvisning. Såvitt landskamrerarna kunnat utröna, hade tilläggspensionerna inom en del taxeringsdistrikt icke blivit föremål för beskattning, medan åter inom andra taxeringsdistrikt dessa pensioner tagits till beskattning, därest de skattskyldiga i sina deklarationer lämnat uppgift om den tilläggspension de åtnjutit. Prövningsnämnderna hade i regel icke haft förevarande beskattningsfråga under behandling. Undantagsvis hade emellertid dessa nämnder i några enstaka fall haft frågan under omprövning, varvid inom fem län tilläggspension förklarats utgöra skattepliktig intäkt och i ett län skattefri intäkt.

Såvitt kunnat utrönas, har frågan huruvida tilläggspension är att hänföra till skattepliktig intäkt icke varit föremål för skattedomstolarnas prövning.

I 50 § 2 mom. kommunalskattelagen och 17 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt omförmälas de särskilda avdrag, som kunna medgivas vid ömmande omständigheter. Härom stadgas i förstnämnda författningsrum följande:

»Finnes skattskyldigs skatteförmåga vara väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka familjeavdrag är medgivet, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter vederbörande beskattningsnämnds beprövande den skattskyldiges inkomst minskas med ytterligare ett belopp av högst 700 kronor.»

Enligt motsvarande stadgande i 17 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är avdraget vid den statliga beskattningen maximerat till 1 000 kronor.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen var den i förevarande motioner berörda frågan föremål för behandling även vid 1939 års lagtima riksdag. I väckt motion hade yrkats, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning angående frågan huruvida och i vilken utsträckning tilläggspension må undantagas från beskattning. Samma års bevillningsutskott anförde i sitt över motionen avgivna betänkande, nr 12, bland annat följande:

»Beträffande motionärernas förslag, att de personer, som tillerkänts högsta tilläggspension, böra vara befriade från skyldighet att erlägga skatt, finner utskottet ur principiell synpunkt det vara synnerligen betänkligt att generellt undantaga en viss kategori medborgare från skattskyldighet. Avgörande för en persons skatteförmåga är i regel icke, varifrån den av honom åtnjutna inkomsten härleder sig, utan storleken av det belopp, han uppburit. Ett avsteg från denna princip beträffande nu ifrågavarande inkomstagare skulle kunna leda till icke önskvärda konsekvenser. I icke ringa utsträckning förekommer nämligen, att de pensionsberättigade vid sidan av folkpension åtnjuta annan inkomst samt att deras sammanlagda inkomst uppgår till belopp, för vilka andra skattskyldiga i samma inkomstläge äro pliktiga att erlägga skatt. Ett bifall till motionärernas förslag skulle emellertid leda till, att tilläggspension skulle bliwa fri från skatt, medan åter ett belopp av sam-

ma storlek, vilket en person uppbure i form av pension från sin arbetsgivare, skulle betraktas såsom skattepliktig inkomst. En sådan lösning av den föreliggande frågan kan utskottet icke biträda.»

Utskottet framhöll även önskvärdheten av en utvidgad tillämpning av gällande bestämmelser om särskilt avdrag vid ömmande omständigheter, varigenom en relativt tillfredsställande differentiering efter skatteförmågan i de individuella fallen vore möjlig att åstadkomma. Vidare yttrade utskottet, att, därest beskattningsmyndigheterna för framtiden ägnade denna fråga större uppmärksamhet än som hittills varit fallet, det torde kunna förväntas, att den grupp av inkomstagare, varom vore fråga, endast mera undantagsvis komme att drabbas av skatt till stat och kommun. På hemställan av utskottet avtog riksdagen motionen.

I de nu föreliggande motionerna har anförts bland annat, att det ej torde råda någon meningsskiljaktighet om att folkpensionens grundbelopp skall beskattas i likhet med tjänstepension. Däremot kunde ifrågasättas det lämpliga eller riktiga i att som inkomst vid taxering upptaga folkpensionens tilläggsbelopp till beskattning. Folkpensionstilläggen utginge efter prövning endast till åldringar, invalider och övriga, vilkas inkomst vore så låg eller ekonomiska ställning så svag, att de för sitt uppehälle måste anlita det allmänna. I realiteten vore pensionstillägget en form av understöd, vars karaktär ej mycket skilde sig från vanligt fattigvårdsbidrag. Måhända kunde invändas, att möjlighet föreläge för taxeringsmyndigheterna att medgiva särskilda skatteavdrag och att denna utväg borde anlitas. Så skedde emellertid icke inom alla taxeringsnämnder. Enligt motionärernas mening borde folkpensionärerna i första hand av rent sociala skäl befrias från erläggande av utskylder på av dem uppburna pensionstillägg. Då det torde förfaras olika i olika taxeringsdistrikt med avseende å beviljande av särskilda skatteavdrag samt något prejudikat ej torde föreligga i frågan huruvida folkpensionstilläggen vore att hänföra till inkomst, varå skatt borde utgå, ansåge motionärerna, att frågan borde bli va föremål för utredning.

Utskottet.

Beträffande frågan om införande av skattefrihet för tilläggspension enligt lagen om folkpensionering finner sig utskottet kunna helt instämma i vad 1939 års bevillningsutskott därutinnan anför t. Utskottet kan sålunda icke tillstyrka motionärernas yrkande om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning angående detta spörsmål.

I likhet med 1939 års bevillningsutskott anser sig emellertid utskottet böra understryka vikten av att den möjlighet till differentiering av beskattningen efter skatteförmågan, som kan vinnas genom tillämpning av bestämmelserna om avdrag vid ömmande omständigheter, begagnas i sådana fall, då skäl därtill förefinnas. Beträffande skattskyldiga, som åtnjuta tilläggspension, torde det, såsom framhållits av 1939 års bevillningsutskott, kunna antagas, att förutsättningar för beviljande av dylikt avdrag ofta föreligga. I anledning av vad i motionerna anförts om den bristande enhetligheten i tillämpningen av

ifrågavarande bestämmelser får utskottet erinra om den vid föregående års riksdag beslutade omorganisationen av taxeringsväsendet. Genom denna omorganisation torde kunna förväntas, att större likformighet skall vinnas jämväl vid tillämpningen av nämnda bestämmelser.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 131 av herr Mattsson m. fl. samt II: 201 av herrar Mårtensson och Johansson i Öckerö om skattebefrielse för pensionstillägg enligt lagen om folkpensionering icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 februari 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande: se under betänkande nr 5.
